

Bruksela, 17 lipca 2025 r.
(OR. en)

11768/25

**Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0238 (COD)**

**COH 143
RELEX 1029
CADREFIN 110
POLGEN 93
CODEC 1047**

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)

Data otrzymania: 17 lipca 2025 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

Dotyczy: Wniosek
ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiające Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w tym Europejską współpracę terytorialną (Interreg) i Fundusz Spójności, w ramach Funduszu określonego w rozporządzeniu (UE) [...] [PPKR] oraz ustanawiające warunki wdrażania unijnego wsparcia na rzecz rozwoju regionalnego w latach 2028–2034

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 552 final.

Zał.: COM(2025) 552 final

Bruksela, dnia 16.7.2025 r.
COM(2025) 552 final

2025/0238 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w tym Europejską współpracę terytorialną (Interreg) i Fundusz Spójności, w ramach Funduszu określonego w rozporządzeniu (UE) [...] [PPKR] oraz ustanawiające warunki wdrażania unijnego wsparcia na rzecz rozwoju regionalnego w latach 2028–2034

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Dnia 16 lipca 2025 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący kolejnych wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2028–2034¹. Obejmują one Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Fundusz Spójności.

Mimo znacznego zmniejszenia dysproporcji regionalnych i terytorialnych, m.in. dzięki unijnej polityce spójności, 29 % obywateli UE nadal żyje w regionach, w których PKB na mieszkańca wynosi poniżej 75 %. Nadal istnieje wiele wyzwań i wciąż pojawiają się kolejne. Aby sobie z nimi poradzić, musimy prowadzić wzmocnioną, zmodernizowaną politykę spójności i wzrostu we współpracy z władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

Prostszy, lepiej ukierunkowany i bardziej skuteczny budżet to kluczowy cel wskazany w komunikacie Komisji pt. „Droga ku następnym wieloletnim ramom finansowym”². Konsultacje publiczne wykazały, że większość zainteresowanych podmiotów również widzi potrzebę uproszczenia i zwiększenia elastyczności budżetu UE, gdyż kwestie te to najczęściej wymieniane czynniki poprawy jego skuteczności i wydajności.

Celem niniejszego rozporządzenia jest eliminowanie dysproporcji między regionami i wspieranie tych słabiej rozwiniętych (art. 176 TFUE) poprzez reformy i inwestowanie w rozwój społeczny i gospodarczy wszystkich regionów i miast UE, a także wzmacnianie współpracy terytorialnej (zwłaszcza w ramach Planu Interreg). Celem Funduszu Spójności jest wspieranie inwestycji i reform w dziedzinach środowiska i transportu w państwach członkowskich o niższym PKB na mieszkańca (art. 177).

W niniejszym rozporządzeniu zawarto przepisy mające zastosowanie zarówno do EFRR, jak i do Funduszu Spójności, w tym do „europejskiej współpracy terytorialnej” (Interreg).

• Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

EFRR i Fundusz Spójności będą działać w ścisłej komplementarności z innymi politykami w ramach planów partnerstw krajowych i regionalnych, wspierając tym samym synergii między tymi politykami. W rozporządzeniu ustanawiającym Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa na okres 2028–2034 oraz zmieniającym rozporządzenie (UE) 2023/955 i rozporządzenie (UE, Euratom) 2024/2509 („rozporządzenie PPKR”) określono przepisy wspólne dla [dziewięciu] funduszy, które na szczeblu UE objęto zarządzaniem dzielonym.

• Spójność z innymi politykami Unii

Celem polityki spójności jest zachowanie synergii i spójności z odpowiednimi instrumentami i politykami UE, w szczególności z Europejskim Funduszem Konkurencyjności, programem „Horyzont Europa” oraz instrumentami „Łącząc Europę” i „Globalny wymiar Europy”. Komplementarność i synergia poszczególnych elementów długoterminowego budżetu Unii oraz działań państw członkowskich zostaną zmaksymalizowane między innymi dzięki

¹ COM(2025) 571 final.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0046>.

narzędziu koordynacji konkurencyjności, które dostosuje politykę przemysłową i badawczą oraz unijne i krajowe inwestycje do projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub unijną wartość dodaną. Spójność zostanie również osiągnięta dzięki nowej strukturze WRF zapewniającej synergii odpowiednich programów unijnych, niepowielanie działań i koncentrację na inwestycjach o wysokiej unijnej wartości dodanej, podczas gdy EFRR i Fundusz Spójności skoncentrują się na reformach i inwestycjach o znaczeniu krajowym i regionalnym. Spójność terytorialna i zrównoważony rozwój wymagają uwzględnienia w podejmowanych działaniach potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń oraz umożliwienia młodym ludziom odgrywania aktywnej roli w kształtowaniu odpornych i zamożnych regionów. Ważne jest ułatwienie młodzieży dostępu do edukacji, zatrudnienia, ekosystemów innowacji i do mieszkalnictwa oraz wspieranie ich uczestnictwa obywatelskiego i demokratycznego, a także wspieranie sektorów kultury.

EFRR zapewni również spójność z obecnymi i przyszłymi strategiami Unii równości³ i przepisami, które mają na celu zwalczanie wszelkich form dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Uzasadnieniem działania UE jest art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE): „(...) [Unia] rozwija (...) i prowadzi działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. W szczególności Unia zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych”.

Cele EFRR określono w art. 176 TFUE: „Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych w Unii poprzez udział w rozwoju i dostosowaniu strukturalnym regionów opóźnionych w rozwoju oraz w przekształcaniu upadających regionów przemysłowych”.

Cele Funduszu Spójności określono w art. 177 TFUE: „Fundusz Spójności, utworzony zgodnie z tą samą procedurą, wspiera finansowo projekty w dziedzinach środowiska i sieci transeuropejskich w zakresie infrastruktury transportowej”.

Art. 178 TFUE stanowi podstawę prawną przyjmowania rozporządzeń wykonawczych dotyczących EFRR – funduszu polityki spójności wspierającego europejską współpracę terytorialną (Interreg).

Ponadto art. 174 TFUE stanowi, że szczególną uwagę poświęca się obszarom wiejskim, obszarom podlegającym przemianom przemysłowym i regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takim jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie.

3

W art. 349 TFUE przewidziano szczególne środki w celu uwzględnienia strukturalnej sytuacji gospodarczej i społecznej regionów najbardziej oddalonych, którą pogarszają niektóre ich szczególne cechy poważnie szkodzące ich rozwojowi.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

EFRR i Fundusz Spójności zachęcają państwa członkowskie do integracji i współpracy oraz zmniejszają dysproporcje regionalne w państwach członkowskich i między nimi, w tym między obszarami miejskimi, wiejskimi, przybrzeżnymi lub słabo zaludnionymi oraz między kontynentalnymi i najbardziej oddalonymi regionami Europy, a także wyspami. Dzięki finansowaniu w ramach polityki spójności udało się uruchomić inwestycje, które nie zostałyby zrealizowane w takim samym zakresie, na takim samym poziomie ambicji ani równie szybko, gdyby finansowanie unijne nie było dostępne. W związku z tym cele wniosku nie mogą zostać osiągnięte przez państwa członkowskie działające samodzielnie, a wsparcie unijne tworzy wartość dodaną.

Działania na szczeblu UE wnoszą wartość dodaną do działań krajowych. W latach 2014–2020 finansowanie w ramach polityki spójności było znaczne i osiągnęło prawie 13 % łącznych inwestycji rządowych w UE, a w krajach objętych polityką spójności – aż 51 %⁴. Z badań ekonomicznych⁵ konsekwentnie wynika, że polityka spójności pozytywnie wpływa na regionalny wzrost gospodarczy, nawet w skali lokalnej⁶. Ponadto z symulacji makroekonomicznych⁷ wynika, że dzięki inwestycjom w ramach polityki spójności unijne PKB wzrośnie o prawie 1 % do roku największego wpływu. Korzyści te są największe w regionach słabiej rozwiniętych, w których na koniec okresu wdrażania polityki spójności wyniki prognoz PKB, które ją uwzględniają, przekraczają te, w których nie wzięto jej pod uwagę. W regionach lepiej rozwiniętych wpływ ten jest mniejszy, ale pozytywny i długoterminowy dzięki efektom mnożnikowym (czyli korzyściom, które rozprzestrzeniają się w poszczególnych regionach). Takie efekty mnożnikowe odpowiadają za około 15 % całkowitego wpływu na unijne PKB, przy czym za najwyższy odsetek (45 %) odpowiadają właśnie w regionach rozwiniętych⁸.

Dokonane w rozporządzeniu wybory w zakresie polityki są proporcjonalne, ponieważ fundusze będą wdrażane w ramach zarządzania dzielonego: programami nie zarządza

⁴ [Wynik programowania na lata 2021–2027 – Polityka spójności | Dane | Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne \(europa.eu\)](#).

⁵ Pellegrini i inni, 2013 r., *Measuring the effects of European Regional Policy on economic growth: A regression discontinuity approach*, Papers in Regional Science, 92, s. 217–233; Becker i inni, 2013 r., *Absorptive Capacity and the growth and investment effects of regional transfers: A regression discontinuity design with heterogeneous treatment effects*, American Economic Journal: Economic Policy, 5(4); Becker i inni, 2018 r., *Effects of EU Regional Policy: 1989–2013*, Regional Science and Urban Economics, 69, s. 143–152; Crescenzi, R. i Giua, M., 2020 r., *One or many Cohesion Policies of the European Union? On the differential economic impacts of Cohesion Policy across Member States*, Regional Studies, 54(1), s. 10–20; Di Caro P. i Fratesi, U., 2022 r., *One policy, different effects: Estimating the region-specific impacts of EU cohesion policy*, Journal of Regional Science, 62, s. 307–330.

⁶ Bachtröglger-Unger i inni, 2023 r., *EU cohesion policy on the ground: Analyzing small-scale effects using satellite data*, Regional Science and Urban Economics 103, 103954.

⁷ 9. sprawozdanie na temat spójności, https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_pl.

⁸ Monfort, P., Crucitti, F., Lazarou, N. i Salotti, S., *The economic spillovers of EU cohesion policy 2007–2013*, Komisja Europejska, 2021, JRC125419.

bezpośrednio Komisja Europejska, lecz są one wdrażane w partnerskiej współpracy z państwami członkowskimi.

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności i nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia jego celu. Wchodzi w zakres działań na rzecz wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Cele i odpowiadające im unijne wsparcie są proporcjonalne do tego, co instrument ma osiągnąć. Wniosek ma również na celu zintensyfikowanie wcześniejszych wysiłków na rzecz uproszczenia przepisów poprzez ich dalsze ujednoczenie i konsolidację.

- **Wybór instrumentu**

Najwłaściwszym instrumentem realizacji niniejszego wniosku jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie EFRR [i Funduszu Spójności] uzupełniające [wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego].

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Wstępne wyniki *oceny ex post* EFRR i Funduszu Spójności pokazują, że programy te są na dobrej drodze do osiągnięcia większości swoich celów. Dotychczas z funduszy tych wsparto ponad 2,5 mln małych i średnich przedsiębiorstw i utworzenie ponad 370 tys. miejsc pracy. Z nowo wybudowanych placówek opieki korzystają 24 mln dzieci. Ponadto w projekty związane z klimatem zainwestowano ponad 66 mld EUR, a zdolność UE do produkcji energii ze źródeł odnawialnych zwiększono o ponad 6 000 megawatów. Fundusze te umożliwiły również wprowadzenie środków ochrony przed pożarami lasów, z których – w oparciu o ogłoszone wartości programu – korzyść odniosły ponad 24 mln osób, oraz poprawę szerokopasmowego dostępu ponad 8 mln gospodarstw domowych.

Środki upraszczające wprowadzone w okresie programowania 2014–2020 doprowadziły do pewnego zmniejszenia obciążeń, ale możliwe jest jeszcze większe uproszczenie, np. poprzez rozszerzenie zakresu uproszczonych form kosztów i finansowania niepowiązanego z kosztami odnośnych operacji. Narzucane na szczeblu krajowym przepisy wykraczające poza wymogi unijne (nadmiernie rygorystyczne wdrażanie) nadal stanowią jednak istotne źródło złożoności w przypadku wdrażania EFRR i Funduszu Spójności.

Dzięki wspólnym wskaźnikom, kamieniom milowym i wartościom docelowym ramy realizacji celów umożliwiły stworzenie solidnej bazy danych na potrzeby dowodów i analiz, w szczególności poprzez gromadzenie zharmonizowanych danych dotyczących postępów, w tym danych beneficjentów. Zwiększenie interoperacyjności i dostępności krajowych baz danych nie tylko ułatwiłoby lepsze monitorowanie i wzmocniłoby ukierunkowanie polityki na wyniki, lecz także mogłoby zmniejszyć obciążenie administracyjne.

EFRR i Fundusz Spójności umożliwiły inwestycje, których państwa członkowskie prawdopodobnie nie zrealizowałyby, gdyby tych funduszy nie było, ze względu na skalę finansowania, zdolność do przyciągnięcia dodatkowych inwestycji prywatnych oraz ukierunkowanie inwestycji. Ponadto EFRR i Fundusz Spójności wnoszą wartość dodaną ze względu na wieloletnie planowanie i ciągłość finansowania.

Według zebranych dowodów wsparcie w ramach funduszy miało duże znaczenie dla zaspokojenia zarówno stałych, jak i powstających potrzeb beneficjentów w całym okresie programowania. Inwestycje były istotne dla europejskiej konkurencyjności i w większości zgodne z Europejskim Zielonym Ładem, choć w tym zakresie istniały pewne rozbieżności między państwami członkowskimi. Większość inwestycji na szczeblu UE dotyczyła obszarów polityki spójnych z niezbędnymi reformami określonymi w zaleceniach dla poszczególnych krajów, z pewnymi różnicami między państwami członkowskimi. Ogólnie rzecz biorąc, zalecenia te stanowiły przydatne narzędzie pomagające państwom członkowskim ukierunkować inwestycje na potrzebne reformy. Nie zebrano natomiast tak dużo dowodów na to, że zalecenia dla poszczególnych krajów sformułowane w okresie programowania miały wpływ na ustalanie priorytetów lub realokację środków.

EFRR i Fundusz Spójności są dobrze przygotowane do wspierania spójności terytorialnej. Ich konstrukcja i struktura zarządzania zapewniają, aby strategie inwestycyjne wymierzone były w wyzwania terytorialne i umożliwiały zarówno krajowe, jak i zdecentralizowane regionalne programowanie i wdrażanie oraz dostosowanie realizacji priorytetów UE do potrzeb terytorialnych. W niektórych przypadkach większa elastyczność w stosowaniu zasady koncentracji tematycznej umożliwiłaby lepsze dostosowanie do specyfiki terytorialnej. Modelowe symulacje sugerują, że interwencje w ramach polityki spójności pozytywnie wpływają na gospodarkę UE. Szacuje się, że na koniec okresu obowiązywania tej polityki unijny PKB będzie o 0,6 % wyższy niż miałyby to miejsce, gdyby tej polityki nie prowadzono.

Jeżeli chodzi o Interreg, za kluczowe obszary wymagające w przyszłości poprawy uznano zwiększenie harmonizacji i wzmocnienie środków koordynacji między różnymi strumieniami unijnego finansowania.

Wstępne wyniki **oceny śródkresowej** EFRR, Funduszu Spójności i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji pokazują, że chociaż ich wdrażanie rozpoczęło się z opóźnieniem i na początku okresu programowania przebiegało powoli, w pierwszej połowie 2024 r. znacznie przyspieszyło. Opóźnienia wynikały w dużej mierze z czynników zewnętrznych, takich jak kryzys związany z COVID-19 i rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie. Państwa członkowskie priorytetowo potraktowały unijne instrumenty reagowania kryzysowego, w szczególności RRF.

Zintegrowane podejście i narzędzia terytorialne sprawiają, że fundusze są dobrze dostosowane do niwelowania dysproporcji regionalnych. Niezbędne są odpowiednie zdolności administracyjne, ale nie udało się ich jeszcze osiągnąć w odniesieniu do wszystkich programów. Partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie mają silny pozytywny wpływ na programowanie i wdrażanie, ale poprawy nadal wymagają zaangażowanie zainteresowanych podmiotów i partycypacyjne podejmowanie decyzji.

Przejęcie od warunków wstępnych do mniejszej liczby jaśniejszych warunków podstawowych poprawiło efektywność. Spełniono już zdecydowaną większość warunków podstawowych i uruchomiono procesy reform w obszarach takich jak inteligentna specjalizacja, transport i klimat. W niektórych obszarach warunki podstawowe i kamienie milowe RRF wzajemnie się wzmacniają. Dostosowanie warunków do konkretnych kontekstów krajowych i regionalnych zamiast jednolitego ich stosowania do wszystkich programów mogłoby zwiększyć synergii inwestycji w ramach polityki spójności z odpowiednimi politykami sektorowymi i potrzebami lokalnymi.

Państwa członkowskie stosują dobre praktyki polegające na łączeniu finansowania w ramach polityki spójności i w ramach RRF, aby wspierać wzajemnie uzupełniające się środki.

Reformy wynikające z kamieni milowych RRF przynoszą korzyści inwestycjom w obszarze spójności i na odwrót: warunki podstawowe mogą być korzystne dla inwestycji w ramach RRF.

Nowe środki upraszczające przyczyniają się do zmniejszenia obciążeń administracyjnych. Uproszczone formy kosztów i finansowanie niepowiązane z kosztami odnośnych operacji mają ogromny potencjał, ale środki te nie są jeszcze równomiernie stosowane.

EFRR i Fundusz Spójności umożliwiają sprostanie szczególnym wyzwaniom rozwojowym, co nie udałoby się w równym stopniu bez tych funduszy. Wartość dodana funduszy obejmuje długoterminową perspektywę strategiczną i budowanie zdolności na szczeblach niższych niż krajowe i regionalne, co pozytywnie wpływa na wdrażanie instrumentów krajowych. Zasady partnerstwa i wielopoziomowego sprawowania rządów łączą szczeble unijny, krajowy i regionalny dzięki podejściu ukierunkowanemu na konkretny obszar, cechującemu jedynie omawiane fundusze, a nie inne instrumenty krajowe lub unijne. Fundusze te przyczyniają się do rozwoju obszarów o wyraźnie europejskim wymiarze, takich jak klimat, transformacja cyfrowa, obronność, transport transeuropejski oraz współpraca międzyregionalna i transgraniczna.

Istnieje bardzo duża zgodność między przyjętymi przydziałami środków a programem strategicznym Rady i wytycznymi przewodniczącej Komisji, a także priorytetami europejskiego semestru. Ponadto fundusze te pobudzają wzrost w obszarach wskazanych w sprawozdaniu Dragiego. Pokazuje to, że polityka spójności jest nadal istotna w obecnym cyklu polityki i w kontekście przewidywanych potrzeb w przyszłości.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Podczas przygotowywania inicjatywy Komisja aktywnie konsultowała się z zainteresowanymi stronami, w szczególności podczas specjalnych wydarzeń i konsultacji publicznych, co szczegółowo opisano w odpowiednim rozdziale uzasadnienia wniosku dotyczącego rozporządzenia (UE) [...] w sprawie Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Informacje o korzystaniu przez Komisję z pomocy ekspertów zewnętrznych przedstawiono w odpowiednim rozdziale uzasadnienia wniosku dotyczącego rozporządzenia (UE) [...] w sprawie Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego.

- **Ocena skutków**

Informacje o ocenie skutków przeprowadzonej przez Komisję przedstawiono w odpowiednim rozdziale uzasadnienia wniosku dotyczącego rozporządzenia (UE) [...] w sprawie Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Niniejsza inicjatywa ma przyczynić się do znacznego ograniczenia obciążenia administracyjnego i kosztów, jak również do poprawy efektywności wdrażania unijnego wsparcia – zob. również odpowiedni rozdział uzasadnienia wniosku dotyczącego rozporządzenia (UE) [...] w sprawie Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego.

- **Prawa podstawowe**

Unijne wsparcie będzie wdrażane zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i zasadą praworządności określoną w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 –

zob. również odpowiednią sekcję uzasadnienia wniosku dotyczącego rozporządzenia (UE) (rozporządzenie PPKR).

Rozporządzenie w sprawie warunkowości nadal będzie miało zastosowanie do całego budżetu UE, a niniejsze rozporządzenie obejmie solidne zabezpieczenia zapewniające wdrażanie funduszy zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i zasadami praworządności określonymi w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092. Oczekuje się również, że włączenie do przyszłych planów reform związanych m.in. z zaleceniami zawartymi w sprawozdaniu na temat praworządności zwiększy ochronę praw podstawowych i zgodność z Kartą.

Niniejsza inicjatywa będzie również zgodna z zasadami Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

4. WPLYW NA BUDŻET

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Unijne wsparcie w ramach niniejszego wniosku będzie wdrażane w drodze zarządzania dzielonego przez państwa członkowskie oraz w drodze zarządzania bezpośredniego/pośredniego przez Komisję. Wdrażanie wsparcia unijnego będzie monitorowane za pomocą ram realizacji celów mających zastosowanie do wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034, określonych we wniosku dotyczącym rozporządzenia (UE) [...] [ramy wykonania].

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Większość zasad realizacji i wykonania EFRR i Funduszu Spójności zawarto w rozporządzeniu (UE) [rozporządzenie PPKR].

W rozdziale I zawarto przepisy ogólne dotyczące zakresu wsparcia z EFRR, w tym na rzecz europejskiej współpracy terytorialnej (Interreg) i Funduszu Spójności na lata 2028–2034.

W rozdziale II ustanowiono zasady dotyczące Interreg promujące współpracę między państwami członkowskimi i ich regionami wewnątrz Unii oraz między państwami członkowskimi, ich regionami i państwami trzecimi lub organizacjami integracji i współpracy regionalnej w ramach Planu Interreg.

Rozdział III zawiera szczegółowe przepisy końcowe.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**ustanawiające Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w tym Europejską współpracę terytorialną (Interreg) i Fundusz Spójności, w ramach Funduszu określonego w rozporządzeniu (UE) [...] [PPKR] oraz ustanawiające warunki wdrażania unijnego wsparcia na rzecz rozwoju regionalnego w latach 2028–2034**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 177, 178 i 349,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów¹⁰,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Art. 176 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) stanowi, że Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych w Unii. Zgodnie z tym przepisem oraz z art. 174 akapity drugi i trzeci TFUE, EFRR ma przyczyniać się do zmniejszania dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych, wśród których szczególną uwagę należy zwrócić na regiony cierpiące na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, w tym w szczególności niekorzystnych warunków wynikających ze spadku liczby ludności, takie jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wspiarskie, transgraniczne i górskie.
- (2) Fundusz Spójności utworzono, aby przyczyniał się on do osiągnięcia ogólnego celu polegającego na wzmocnieniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii poprzez zapewnienie wkładu finansowego w dziedzinach środowiska i sieci transeuropejskich w obszarze infrastruktury transportowej (TEN-T), jak określono w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013¹¹.

⁹ Dz.U. C z, s. . .

¹⁰ Dz.U. C z, s. . .

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylające decyzję nr 661/2010/UE ([Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 1](#)).

- (3) Wsparcie unijne w ramach EFRR i Funduszu Spójności będzie udzielane w ramach Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego zgodnie z przepisami regulującymi ten fundusz określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [rozporządzenie PPKR]¹².
- (4) W rozporządzeniu (UE) XX [rozporządzenie PPKR] określono wspólne przepisy mające zastosowanie do różnych funduszy, w tym do EFRR, Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), Funduszu Azylu i Migracji (FAM), Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW) oraz Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz (IZGW), które to fundusze działają na podstawie wspólnych ram („fundusze”).
- (5) Przy wdrażaniu EFRR i Funduszu Spójności należy przestrzegać zasad horyzontalnych określonych w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i w art. 10 TFUE, w tym zasad pomocniczości i proporcjonalności określonych w art. 5 TUE, przy uwzględnieniu Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Państwa członkowskie powinny również przestrzegać zobowiązań wynikających z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz zapewnić dostępność zgodnie z art. 9 tej konwencji oraz przepisami prawa Unii harmonizującymi wymogi w zakresie dostępności towarów i usług. Państwa członkowskie i Komisja powinny dążyć do wyeliminowania nierówności i do promowania równości kobiet i mężczyzn oraz do uwzględniania perspektywy płci, a także do zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Fundusze nie powinny wspierać żadnych działań przyczyniających się do jakichkolwiek form segregacji. Cele EFRR i Funduszu Spójności powinny być osiągnięte w ramach zrównoważonego rozwoju oraz unijnego wsparcia dla celu zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE, z uwzględnieniem zasady „zanieczyszczający płaci”. W celu ochrony integralności rynku wewnętrznego operacje przynoszące korzyść przedsiębiorstwom powinny być zgodne z zasadami pomocy państwa określonymi w art. 107 i 108 TFUE.
- (6) EFRR i Fundusz Spójności powinny przyczyniać się do realizacji szczegółowych celów polityki określonych w art. 2 i 3 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR], w ramach ich odpowiednich zakresów zastosowania określonych w Traktatach. Konieczne jest doprecyzowanie możliwości wsparcia z EFRR i Funduszu Spójności obszarów o niekorzystnych warunkach, obszarów miejskich i regionów najbardziej oddalonych. Ponadto konieczne jest ustanowienie przepisów regulujących wdrażanie europejskiej współpracy terytorialnej (Interreg).
- (7) Zgodnie z zasadą sprawiedliwości międzypokoleniowej i zobowiązaniem Unii do przestrzegania praw dziecka oraz strategią na rzecz młodzieży, z EFRR i Funduszu Spójności należy wspierać środki, które przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju na rzecz przyszłych pokoleń, propagują dostęp do możliwości dla młodych ludzi na wszystkich terytoriach oraz zaspokajają szczególne potrzeby młodzieży na obszarach o niekorzystnych warunkach, zwłaszcza w regionach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i dotkniętych wyludnieniem, w tym w zakresie infrastruktury na rzecz umiejętności, innowacji, przedsiębiorczości, zrównoważonych źródeł utrzymania i kultury lub sportu. Takie wsparcie można realizować w drodze zintegrowanych strategii miejskich lub lokalnych.

¹²

Dz.U. ...

- (8) Państwa członkowskie – w szczególności te, które borykają się ze znacznymi wyzwaniami dotyczącymi ludności romskiej – muszą zwracać szczególną uwagę na równouprawnienie i włączenie społeczne Romów. Nie należy wspierać działań, które przyczyniają się do jakiegokolwiek formy segregacji lub wykluczenia osób z niepełnosprawnościami czy społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie.
- (9) Aby wspierać zrównoważony rozwój obszarów miejskich, za konieczne uznaje się wspieranie zintegrowanego rozwoju terytorialnego służącego skuteczniejszemu podejmowaniu wyzwań gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych i społecznych, przed jakimi stoją obszary miejskie, w tym miejskie obszary funkcjonalne, z jednoczesnym uwzględnieniem potrzeby wspierania powiązań między obszarami miejskimi a wiejskimi. Środki odzwierciedlające to podejście należy ustanowić w odpowiednich rozdziałach planów partnerstw krajowych i regionalnych.
- (10) Szczególną uwagę należy zwrócić na regiony najbardziej oddalone i na podstawie art. 349 TFUE przyjąć dla tych regionów środki kompensujące dodatkowe koszty ponoszone w wyniku jednego lub kilku trwałych ograniczeń, o których mowa w art. 349 TFUE, takich jak oddalenie, charakter wyspiarski, niewielkie rozmiary, trudna topografia i klimat oraz zależność gospodarcza od niewielkiej liczby produktów, w sytuacji gdy trwałe charakter i łączne występowanie tych czynników poważnie ogranicza rozwój tych regionów. W celu ochrony integralności rynku wewnętrznego, tak samo jak w przypadku wszystkich operacji współfinansowanych z EFRR lub Funduszu Spójności, wszelkie wsparcie ze środków EFRR na finansowanie pomocy operacyjnej i inwestycyjnej w regionach najbardziej oddalonych powinno być zgodne z zasadami pomocy państwa określonymi w art. 107 i 108 TFUE.
- (11) W celu wspierania harmonijnego rozwoju terytorium Unii na różnych poziomach, EFRR powinien w ramach Interreg wspierać współpracę transgraniczną, współpracę transnarodową, współpracę międzyregionalną oraz współpracę regionów najbardziej oddalonych.
- (12) Interreg należy wdrażać poza planami partnerstw krajowych i regionalnych – w formie Planu Interreg – aby uwzględnić szczególny kontekst celu tej współpracy i niezbędne warunki wdrażania projektów wielokrajowych, w tym specyfikę czterech komponentów Interreg.
- (13) W ramach Interreg ERFF może przyczyniać się do realizacji wszystkich celów szczegółowych. Powinien także przyczynić się do osiągnięcia dodatkowych celów szczegółowych dotyczących konkretnych kwestii, takich jak „lepsze zarządzanie współpracą”, „bezpieczniejsza i lepiej chroniona Europa” oraz „bardziej odporne regiony graniczące z Rosją, Białorusią i Ukrainą”. Aby możliwe było udzielanie wsparcia z EFRR w ramach Interreg zarówno w zakresie inwestycji w infrastrukturę, jak i towarzyszących im inwestycji miękkich, szkoleń i działań na rzecz integracji, należy ustalić, że ze środków EFRR można również wspierać działania objęte zakresem celów szczegółowych określonych w art. [3 ust. 1 lit. c) – cele szczegółowe dotyczące kwestii społecznych] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR].
- (14) Należy przyznać Komisji uprawnienia wykonawcze do celów przyjmowania i zmieniania wykazów rozdziałów Interreg oraz wykazu całkowitych kwot wsparcia unijnego na każdy z tych rozdziałów. Te uprawnienia wykonawcze powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień

wykonawczych przez Komisję. Mimo że akty te mają charakter ogólny, należy stosować procedurę doradczą, z uwagi na to, że wdrażają one przepisy jedynie w wymiarze technicznym. Decyzja zatwierdzająca odpowiedni rozdział Planu Interreg powinna stanowić decyzję w sprawie finansowania w rozumieniu art. 110 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509¹³.

- (15) Państwa członkowskie powinny przygotować rozdziały, w których określą podstawowe elementy programowania na potrzeby wdrażania wsparcia. Rozdziały te należy regularnie przedstawiać Komisji do zatwierdzenia.
- (16) Na potrzeby jak najbardziej efektywnego wykorzystania wsparcia z EFRR i unijnych instrumentów finansowania zewnętrznego należy stworzyć mechanizm umożliwiający zwrot takiego wsparcia, w przypadku gdy nie można przyjąć programów współpracy zewnętrznej lub istnieje konieczność ich przerwania, także wtedy gdy obejmują one państwa trzecie, które nie otrzymują wsparcia z żadnego unijnego instrumentu finansowania. Celem tego mechanizmu powinno być osiągnięcie optymalnego funkcjonowania programów oraz jak największej koordynacji między tymi instrumentami.
- (17) Aby zachęcić do stosowania środków współpracy i wspierać ich wykorzystanie, w odniesieniu do wszystkich celów szczegółowych należy zachować możliwość podejmowania działań w odniesieniu do otrzymanego wsparcia w ramach współpracy partnerów z jednego państwa członkowskiego lub z różnych państw członkowskich. Taka wzmocniona współpraca ma charakter dodatkowy wobec współpracy w ramach Interreg i mogą w niej uczestniczyć partnerzy z dowolnego regionu Unii, a także z regionów transgranicznych i regionów objętych strategią makroregionalną lub strategią na rzecz basenu morskiego lub kombinacją tych strategii.
- (18) W kontekście wyjątkowych i szczególnych okoliczności na wyspie Irlandii i w celu wsparcia współpracy Północ-Południe na podstawie porozumienia wielkopiątkowego należy nadal realizować nowy transgraniczny rozdział PEACE PLUS oraz oprzeć go na doświadczeniach z poprzednich programów obejmujących hrabstwa graniczne Irlandii i Irlandii Północnej. Uwzględniając jego praktyczne znaczenie, należy zapewnić, by EFRR, wspierając działania na rzecz pokoju i pojednania, przyczyniał się także do wspierania w tych regionach stabilności społecznej, gospodarczej i regionalnej, w szczególności poprzez działania na rzecz spójności miejscowych społeczności. Zważywszy na specyfikę programu należy nim zarządzać w sposób zintegrowany, przy uwzględnieniu wkładu Zjednoczonego Królestwa włączonego do programu jako zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel.
- (19) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez niwelowanie głównych dysproporcji regionalnych w Unii, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie ze względu na znaczne zróżnicowania między poziomem rozwoju poszczególnych regionów oraz opóźnienie regionów najmniej uprzywilejowanych, a także ograniczone środki finansowe państw członkowskich i regionów, natomiast możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE.

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (wersja przekształcona) – PE/99/2023/REV/1 – (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1 **Przedmiot**

W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się szczególne warunki wdrażania wsparcia unijnego zgodnie z celami ogólnymi określonymi w art. 2 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR], w szczególności jego lit. a) i e).

Ustanawia się również przepisy niezbędne do wdrażania unijnego wsparcia na rzecz promowania europejskiej współpracy terytorialnej („Interreg”) z myślą o wspieraniu współpracy między państwami członkowskimi i ich regionami w obrębie Unii oraz między państwami członkowskimi i ich regionami a państwami trzecimi, krajami partnerskimi, innymi terytoriami lub krajami i terytoriami zamorskimi (KTZ) lub organizacjami integracji i współpracy regionalnej.

Wsparcie unijne będzie udzielane w ramach Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego zgodnie z przepisami regulującymi ten fundusz określonymi w rozporządzeniu (UE) [rozporządzenie PPKR].

Artykuł 2 **Wsparcie z EFRR i Funduszu Spójności**

EFRR i Fundusz Spójności, zgodnie z ich odpowiednim zakresem określonym w art. 176 i 177 TFUE, wspierają cele szczegółowe określone w rozporządzeniu (UE) [rozporządzenie PPKR] przyczyniające się do osiągnięcia celu ogólnego określonego w art. 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR].

Artykuł 3 **Definicje**

1. „Europejska współpraca terytorialna (Interreg)” oznacza współpracę między państwami członkowskimi i ich regionami w obrębie Unii oraz między państwami członkowskimi i ich regionami a państwami trzecimi lub organizacjami integracji i współpracy regionalnej, finansowaną z Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego oraz, w stosownych przypadkach, z Instrumentu „Globalny wymiar Europy”.
2. „Państwo trzecie” oznacza terytoria państw trzecich lub krajów partnerskich, a także kraje i terytoria zamorskie państw członkowskich.

Do celów niniejszego rozdziału, w przypadku gdy przepisy art. 69 [Obowiązki państw członkowskich], art. 70 [Przedłożenie rocznego pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności], art. 74 [Gromadzenie i rejestrowanie danych] oraz art. 77 [Składanie i ocena wniosków o płatność] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR] odnoszą się do „państwa członkowskiego”, termin ten należy rozumieć jako „państwo członkowskie, w którym mieści się instytucja zarządzająca”.

Artykuł 4

Wsparcie dla obszarów w niekorzystnej sytuacji

1. Zgodnie z art. 174 TFUE państwa członkowskie zwracają szczególną uwagę na rozwiązywanie problemów regionów i obszarów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w szczególności obszarów wiejskich, obszarów podlegających przemianom przemysłowym, regionów, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takich jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie, a także obszarów sprawiedliwej transformacji i regionów graniczących z Rosją, Białorusią i Ukrainą. Państwa członkowskie i regiony określają, w stosownych przypadkach, zintegrowane podejście do wyzwań demograficznych lub szczególnych potrzeb regionów i obszarów, o których mowa w niniejszym ustępie, w planach partnerstw krajowych i regionalnych zgodnie z art. 72–74 [Zintegrowany rozwój lokalny i miejski] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR]. Takie zintegrowane podejście może obejmować zobowiązanie do przeznaczenia na ten cel specjalnego finansowania i może zostać włączone do specjalnych rozdziałów planów partnerstw krajowych i regionalnych.

Artykuł 5

Zrównoważony rozwój obszarów miejskich

W ramach rozwoju terytorialnego państwa członkowskie wspierają zintegrowane strategie rozwoju miejskiego, które koncentrują się na zrównoważonym rozwoju i stawiają czoła wyzwaniom środowiskowym, energetycznym i klimatycznym, w szczególności na sprawiedliwej transformacji w kierunku czystej, neutralnej dla klimatu i odpornej gospodarki do 2050 r., ze szczególnym uwzględnieniem kwestii mieszkalnictwa, ubóstwa, dziedzictwa kulturowego oraz wykorzystania potencjału technologii cyfrowych do celów innowacji i efektywności energetycznej, wspierania rozwoju funkcjonalnych obszarów miejskich, a także powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi.

Artykuł 6

Regiony najbardziej oddalone

W planach partnerstw krajowych i regionalnych ustanawia się środki na pokrycie strukturalnego wsparcia rozwoju gospodarczego, społecznego i terytorialnego oraz kosztów operacyjnych lub rekompensaty, w tym z tytułu świadczenia usług w ramach obowiązku świadczenia usług publicznych oraz w ramach umów o świadczenie usług publicznych w tych regionach w celu skompensowania dodatkowych kosztów ponoszonych w regionach najbardziej oddalonych w wyniku co najmniej jednego ze stałych ograniczeń ich rozwoju wymienionych w art. 349 akapit pierwszy TFUE.

ROZDZIAŁ II

Plan Interreg

Artykuł 7

Zakres stosowania

1. Interreg koncentruje się na wspieraniu następujących komponentów współpracy:

- a) współpracy między przyległymi regionami w celu propagowania zintegrowanego i harmonijnego rozwoju regionalnego sąsiadujących przygranicznych regionów lądowych i morskich (współpraca transgraniczna);
- b) współpracy na większych transnarodowych terytoriach lub wokół basenów morskich, obejmującej krajowych, regionalnych i lokalnych partnerów z państw członkowskich i państw trzecich, w celu osiągnięcia wyższego stopnia integracji terytorialnej (współpraca transnarodowa);
- c) współpracy na rzecz poprawy skuteczności polityki spójności poprzez promowanie wymiany doświadczeń, innowacyjnych podejść i budowania zdolności (współpraca międzyregionalna);
- d) współpracy najbardziej oddalonych regionów między sobą oraz z sąsiadującymi z nimi państwami trzecimi lub organizacjami integracji i współpracy regionalnej w celu ułatwienia ich integracji regionalnej oraz harmonijnego rozwoju w ich sąsiedztwie (współpraca regionów najbardziej oddalonych).

O ile w niniejszym rozporządzeniu nie ustanowiono szczególnych wymogów, współpracę między co najmniej dwoma partnerami europejskimi, z których żaden nie jest państwem członkowskim ani regionem państwa członkowskiego, prowadzi się zgodnie z przepisami szczególnymi określonymi w rozporządzeniu XX [Globalny wymiar Europy].

2. Rozdziały Planu Interreg wspierające współpracę transgraniczną, współpracę transnarodową i współpracę międzyregionalną wdraża się w ramach zarządzania dzielonego. Wkłady z Instrumentu „Globalny wymiar Europy” zawarte w rozdziałach wspierających współpracę regionów najbardziej oddalonych można wdrażać w ramach zarządzania dzielonego lub pośredniego. Programy współpracy, o których mowa w ust. 1, współfinansowane z Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego, mogą otrzymywać wkłady z filarów, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. a), b), c) i e) rozporządzenia XX [Instrument „Globalny wymiar Europy”].
3. Zasady określone w rozporządzeniu (UE) [rozporządzenie PPKR] mają zastosowanie do Planu Interreg, z wyjątkiem przypadków, w których bardziej szczegółowe zasady realizacji Planu Interreg określono w niniejszym rozporządzeniu.
4. Oprócz celów szczegółowych określonych w art. 3 lit. a) i c) rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR] Interreg wspiera lepsze zarządzanie współpracą, bezpieczniejszą i lepiej chronioną Europę oraz bardziej odporne regiony graniczące z Rosją, Białorusią i Ukrainą.
5. W przypadku programu transgranicznego PEACE PLUS, w ramach którego prowadzi się działania na rzecz pokoju i pojednania, EFRR – jako cel szczegółowy w ramach celu ogólnego określonego w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR] – przyczynia się również do promowania stabilności społecznej, gospodarczej i regionalnej w zainteresowanych regionach, w szczególności poprzez działania służące promowaniu spójności miejscowych społeczności.
6. Art. XX [Wsparcie w formie pożyczki], XX [Umowa pożyczki oraz operacje zaciągania i udzielania pożyczek] i XX [Przegląd śródkresowy] oraz art. 14 ust. 2 [Kwota elastyczności 25 %] rozporządzenia (UE) [PPKR] nie mają zastosowania do Planu Interreg.

Artykuł 8

Wymogi dotyczące rozdziałów Planu Interreg

1. Plan Interreg zawiera rozdziały Planu Interreg. Każdy rozdział obejmuje współpracę na jednym określonym obszarze geograficznym.
2. Państwo członkowskie, w którym mieści się przyszła instytucja zarządzająca, najpóźniej sześć miesięcy po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia przedkłada Komisji rozdział Planu Interreg w imieniu wszystkich uczestniczących państw członkowskich i państw trzecich.
3. W każdym rozdziale Planu Interreg określa się następujące elementy, zgodnie z wzorem określonym w załączniku do niniejszego rozporządzenia. W rozdziale Planu Interreg należy:
 - a) wskazać komponent współpracy Interreg, którego dotyczy rozdział, oraz jego zasięg geograficzny;
 - b) zawrzeć opis strategii interwencji przyjętej w tym rozdziale Planu Interreg w oparciu o jasną analizę potrzeb i luk na danym obszarze, określić środki współpracy, w tym wszelkie środki na rzecz rozwoju terytorialnego lub lokalnego, oraz wyjaśnić, w jaki sposób środki te mają przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w art. 2 i 3 [cele polityki] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR] i celów szczegółowych Interreg, o których mowa w art. 7 ust. 4 niniejszego rozporządzenia, oraz do transformacji w kierunku neutralności klimatycznej;
 - c) zawrzeć wykaz i opis środków, w tym cele ogólne i szczegółowe, na których przede wszystkim skupiają się poszczególne działania, oraz wykaz planowanych kamieni milowych i wartości docelowych wraz z orientacyjną datą ich realizacji w okresie programowania. Proponowane wskaźniki wartości docelowych powinny opierać się na wskaźnikach efektów, wymienionych w załączniku I do rozporządzenia XX [w sprawie wykonania], z wyjątkiem uzasadnionych przypadków;
 - d) określić całkowite szacowane koszty środków i zawrzeć informacje o istniejącym lub planowanym finansowaniu unijnym, w stosownych przypadkach wraz z odpowiednim uzasadnieniem oraz wyjaśnieniem tego, w jaki sposób jest ono zgodne z zasadami oszczędności kosztowej i należytego zarządzania finansami oraz proporcjonalne do oczekiwanych skutków gospodarczych i społecznych;
 - e) wyraźnie przedstawić ustalenia z zakresu skutecznego monitorowania i wdrażania rozdziału Planu Interreg przez każde państwo członkowskie, w tym przez odpowiedzialne organy i utworzone komitety monitorujące, co odzwierciedla cel polegający na ustanowieniu solidnego systemu wielopoziomowego zarządzania opartego na zasadzie partnerstwa, a także przewidywane podejście do informacji, komunikacji i widoczności zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu xx [rozporządzenie w sprawie wykonania];
 - f) promować partnerstwo i wymianę wiedzy poprzez określenie, z którymi zainteresowanymi podmiotami się skonsultowano, jak je wybrano, jak zapewniono ich reprezentatywność oraz jak dany rozdział Planu Interreg odzwierciedla ich wkład, zgodnie z kodeksem postępowania w zakresie partnerstwa, a także poprzez zawarcie w rozdziale Planu Interreg

podsumowania procesu konsultacji przeprowadzonych w celu jego przygotowania;

- g) określić podział odpowiedzialności między uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, państwami trzecimi w przypadku korekt finansowych dokonywanych przez instytucję zarządzającą lub Komisję zgodnie z przepisami regulującymi Fundusz PKR i określonymi w rozporządzeniu (UE) [rozporządzenie PPKR];
- h) wyjaśnić ustalenia i systemy zapewniające regularne, skuteczne i wydajne wykorzystanie zasobów Unii, zgodnie z należyтым zarządzaniem finansami i ochroną interesów finansowych Unii.

Artykuł 9

Zatwierdzenie i zmiana Planu Interreg

1. Komisja, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 13 ust. 2 [Procedura komitetowa], przyjmuje akt wykonawczy ustanawiający:
 - a) wykaz rozdziałów Planu Interreg, określenie obszarów, których dotyczą poszczególne rozdziały, oraz orientacyjną alokację z Funduszu i, w stosownych przypadkach, z Instrumentu „Globalny wymiar Europy”;
 - b) w stosownych przypadkach – szczegółowe ustalenia obejmujące konkretne warunki realizacji Interreg w celu zapewnienia spójnego podejścia.

Elementy, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), ustala się na podstawie informacji przekazanych przez poszczególne państwa członkowskie na temat planowanego podziału przypadającej im alokacji w ramach Planu Interreg, zgodnie z metodyką ustanowioną w załączniku I [Metodyka obliczania wkładu finansowego Unii dla poszczególnych państw członkowskich w ramach Funduszu] do rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR].

Akt wykonawczy, o którym mowa w akapicie pierwszym [zdaniu pierwszym], stanowi część ogólną Planu Interreg.

2. Komisja ocenia rozdziały Planu Interreg lub zmienione rozdziały Planu Interreg przedłożone przez państwo członkowskie, w którym mieści się instytucja zarządzająca, w terminie czterech miesięcy od przedłożenia. W ramach tej oceny Komisja sprawdza, czy dany rozdział Planu Interreg jest zgodny z wszystkimi wymogami określonymi w art. 5 oraz z wzorem określonym w załączniku do niniejszego rozporządzenia [Wzór rozdziału Planu Interreg]. Komisja może przedstawiać uwagi i zwracać się o dodatkowe informacje. Bieg terminu na zatwierdzenie rozdziału przerywa się w dniu następującym po dniu, w którym Komisja prześle do państwa członkowskiego swoje uwagi lub wniosek o przesłanie poprawionych dokumentów, do momentu, gdy dane państwo członkowskie odpowie Komisji.
3. W przypadku gdy rozdziały Planu Interreg lub zmienione rozdziały Planu Interreg przedłożone przez państwo członkowskie, w którym mieści się instytucja zarządzająca, spełniają wszystkie wymogi określone w art. 8 i są zgodne z wzorem określonym w załączniku do niniejszego rozporządzenia, Komisja zatwierdza, w drodze aktu wykonawczego, te rozdziały Planu Interreg [lub zmienione rozdziały Planu Interreg].

4. Po zatwierdzeniu rozdziałów Planu Interreg zgodnie z ust. 3 Komisja może – w drodze aktów wykonawczych – co trzy miesiące zatwierdzać rozdziały Planu Interreg przedłożone później, jeżeli spełniają one wszystkie wymogi, o których mowa w art. 8 [Wymogi dotyczące rozdziałów Planu Interreg], i są zgodne z wzorem określonym w załączniku do niniejszego rozporządzenia [Wzór rozdziału Planu Interreg]. W innych przypadkach Komisja może zatwierdzać zmiany w rozdziałach Planu Interreg co sześć miesięcy na wniosek państwa członkowskiego, w którym mieści się instytucja zarządzająca.
5. Akty wykonawcze, o których mowa w ust. 3 i 4, określają w odniesieniu do każdego rozdziału Planu Interreg:
 - a) łączne szacunkowe koszty rozdziału Interreg, ustalone przez Komisję na podstawie wniosku państwa członkowskiego, w którym mieści się instytucja zarządzająca;
 - b) kwotę wkładu finansowego przyznanego na podstawie rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR] oraz, w stosownych przypadkach, kwotę wkładu finansowego z Instrumentu „Globalny wymiar Europy” oraz kwotę wkładu krajowego innego niż współfinansowanie krajowe;
 - c) kwotę całkowitego rocznego wkładu Unii, o którym mowa w art. 14 [Zobowiązania budżetowe] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR];
 - d) kwotę płatności zaliczkowej, która ma zostać wypłacona, oraz informację o tym, czy płatność ta ma zostać wypłacona w całości w roku, w którym zatwierdzono dany rozdział, czy w transzach zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR].
6. Decyzja zatwierdzająca dany rozdział Planu Interreg stanowi decyzję w sprawie finansowania w rozumieniu art. 110 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, a powiadomienie państwa członkowskiego, w którym mieści się instytucja zarządzająca, o tej decyzji stanowi zobowiązanie prawne.
7. Łączna kwota wkładu finansowego Unii, wkładu krajowego państw trzecich i współfinansowania krajowego przewidzianego w rozdziale Planu Interreg nie przekracza łącznych szacunkowych kosztów określonych dla danego rozdziału.

Artykuł 10

Zadania organów odpowiedzialnych za rozdział Planu Interreg oraz zadania komitetu monitorującego

1. Państwa członkowskie i, w stosownych przypadkach, państwa trzecie uczestniczące w realizacji rozdziału Planu Interreg wskazują jedną instytucję zarządzającą i jedną instytucję audytową, które mają siedzibę w tym samym państwie członkowskim. Na potrzeby Planu Interreg nie wskazuje się organu koordynującego, o którym mowa w art. 49 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR].
2. Oprócz zobowiązań określonych w art. 50 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR] każda instytucja zarządzająca rozdziałem Planu Interreg jest odpowiedzialna za zarządzanie tym rozdziałem z myślą o realizacji jego celów oraz za:
 - a) sporządzanie i przedkładanie Komisji wniosków o płatność dotyczących rozdziału Planu Interreg zgodnie z art. 63 [płatności] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR];

- b) przedkładanie prognozowanych kwot wniosków o płatność na bieżący i kolejny rok kalendarzowy do dnia 15 lutego i do dnia 31 lipca zgodnie z wzorem zawartym w załączniku X [prognozy dotyczące płatności] do rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR];
 - c) podpisanie i przedłożenie deklaracji zarządczej, o której mowa w art. XX ust. 1 lit. a) roczny pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR], zgodnie z wzorem określonym w załączniku XII do tego rozporządzenia;
 - d) koordynowanie przygotowywania i przedkładanie Komisji wszystkich dokumentów wymaganych w ramach rocznego pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności, o którym mowa w art. 70 [roczny pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR].
3. Państwa członkowskie i, w stosownych przypadkach, państwa trzecie uczestniczące w realizacji rozdziału Planu Interreg mogą zdecydować, że kontrole zarządcze, o których mowa w art. XX [funkcje instytucji zarządzającej] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR], będą przeprowadzane przez wskazane przez poszczególne państwa członkowskie podmioty lub osoby odpowiedzialne za taką weryfikację na terytorium danego państwa. W akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 9 ust. 1 [Zatwierdzenie i zmiana Planu Interreg], Komisja może określić dodatkowe wymagania, które takie organy lub osoby muszą spełniać.
4. Instytucję zarządzającą wspomaga wspólny sekretariat, którego personel reprezentuje państwa uczestniczące w realizacji danego rozdziału Planu Interreg. Wspólny sekretariat wspiera instytucję zarządzającą i komitet monitorujący w wykonywaniu ich odpowiednich funkcji. Wspólny sekretariat dostarcza również potencjalnym beneficjentom informacji o możliwościach finansowania w ramach programów Interreg oraz wspiera beneficjentów i partnerów we wdrażaniu operacji.
5. Oprócz przepisów art. 52 [Funkcje instytucji audytowej] rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR] do celów rozdziałów Planu Interreg ustanawia się zasadę, zgodnie z którą, w przypadku gdy instytucja audytowa nie jest upoważniona do wykonywania swoich zadań na całym terytorium objętym programem współpracy, wspomaga ją grupa audytorów złożona z przedstawicieli każdego państwa członkowskiego oraz, w stosownych przypadkach, państw trzecich uczestniczących w programie Interreg. Każde państwo członkowskie oraz, w stosownych przypadkach, każde państwo trzecie jest odpowiedzialne za audyty przeprowadzane na jego terytorium.
6. W odniesieniu do każdego rozdziału Planu Interreg ustanawia się komitet monitorujący. Komitet monitorujący odpowiada za wybór operacji Interreg zgodnie ze strategią i celami danego rozdziału Planu Interreg. W akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 9 ust. 1 [Zatwierdzenie i zmiana Planu Interreg], Komisja może określić dodatkowe wymagania, które musi spełnić komitet monitorujący.

Artykuł 11

Przepisy dotyczące państw trzecich

1. Wkład przyznawany na podstawie rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR] na realizację rozdziałów Planu Interreg, które mają być również wspierane z Instrumentu „Globalny wymiar Europy”, w tym na rzecz regionów najbardziej

oddalonych, ustalają Komisja i zainteresowane państwa członkowskie. Wkład określony dla poszczególnych państw członkowskich nie podlega późniejszej realokacji między zainteresowane państwa członkowskie. Odpowiednie wkłady przyznane z Instrumentu „Globalny wymiar Europy” na realizację rozdziałów Planu Interreg uwzględniają zaangażowanie państw członkowskich i beneficjentów Instrumentu „Globalny wymiar Europy”. Wsparcie udzielane na podstawie rozporządzenia (UE) [rozporządzenie PPKR] przyznaje się na rozdziały dotyczące zewnętrznej współpracy transgranicznej, pod warunkiem zapewnienia proporcjonalnych kwot z Instrumentu „Globalny wymiar Europy”.

2. Aby realizować rozdział Planu Interreg w ramach zarządzania dzielonego w państwie trzecim, zawiera się umowę w sprawie finansowania między Komisją, reprezentującą Unię, a każdym uczestniczącym państwem trzecim, reprezentowanym zgodnie z jego krajowymi ramami prawnymi. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 taka umowa w sprawie finansowania stanowi narzędzie wykonywania budżetu Unii.

Stroną umowy w sprawie finansowania może być również państwo członkowskie, w którym mieści się instytucja zarządzająca danym rozdziałem Planu Interreg, reprezentowane zgodnie z jego krajowymi ramami prawnymi.

W przypadku gdy państwo trzecie jest zobowiązane przekazać instytucji zarządzającej wkład finansowy na potrzeby rozdziału Planu Interreg, inny niż współfinansowanie wsparcia unijnego („wkład krajowy”), zasady dotyczące wkładu krajowego określa się w umowie w sprawie finansowania.

Każdą umowę w sprawie finansowania zawiera się do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, w którym zaciągnięto pierwsze zobowiązanie budżetowe, i uznaje się ją za zawartą w dniu jej podpisania przez ostatnią ze stron. Jeżeli dany rozdział Planu Interreg dotyczy więcej niż jednego państwa trzeciego, przed datą podpisania określoną w zdaniu pierwszym zawiera się co najmniej jedną umowę w sprawie finansowania.

3. Jeżeli realizacja operacji wymaga, aby beneficjent będący organem publicznym znajdującym się w państwie trzecim zamówił usługę, dostawę lub roboty budowlane, beneficjent ten może zastosować jedno z poniższych:
 - a) krajowe przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne danego państwa trzeciego, pod warunkiem że pozwala na to umowa w sprawie finansowania oraz że zamówienie udzielane jest oferentowi proponującemu ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie lub, w stosownych przypadkach, oferentowi oferującemu najniższą cenę, przy jednoczesnym uniknięciu konfliktu interesów;
 - b) procedurę udzielania zamówień publicznych przewidzianą w art. 181 i 182 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

Artykuł 12

Zwrot zasobów i przerwanie działań

1. Jeżeli do [2029 r. lub] 2030 r. rozdział Planu Interreg nie został przedłożony Komisji do dnia 31 marca danego roku, roczny wkład z PKR na realizację tego rozdziału Planu Interreg zostaje przydzielony na realizację innego rozdziału Planu Interreg, w której uczestniczy dane państwo członkowskie.

2. Jeżeli do dnia 31 marca 2031 r. nadal istnieją rozdziały Planu Interreg nieprzedłożone Komisji, wkład z PKR na ich realizację na pozostałe lata do 2034 r., nieprzeniesiony na realizację innego rozdziału Planu Interreg, przydziela się na realizację rozdziału Planu Interreg, w której uczestniczy dane państwo członkowskie.
3. Realizacja rozdziału Planu Interreg, który został już zatwierdzony przez Komisję, zostaje przerwana lub przeznaczona na nią alokacja zostaje zmniejszona zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i procedurami, w szczególności jeżeli:
 - i. żaden z krajów partnerskich objętych rozdziałem Planu Interreg dotyczącym zewnętrznej współpracy transgranicznej nie podpisał odpowiedniej umowy w sprawie finansowania w terminach określonych zgodnie z art. [XX] Planu Interreg lub
 - ii. danego rozdziału Planu Interreg nie można zrealizować zgodnie z planem z uwagi na problemy w stosunkach między państwami uczestniczącymi w jego realizacji.

W przypadkach, o których mowa w akapicie pierwszym, wkład z PKR, o którym mowa w ust. 1, odpowiadający transzom rocznym, na które nie zaciągnięto jeszcze zobowiązań, lub transzom rocznym, na które zaciągnięto zobowiązania oraz umorzono je w całości lub w części w tym samym roku budżetowym, i które nie zostały ponownie alokowane na inny rozdział Planu Interreg alokuje się na realizację innego rozdziału Planu Interreg, w której uczestniczy dane państwo członkowskie.

4. Wkład z [funduszy zewnętrznych] zmniejszony na podstawie przepisów niniejszego artykułu wykorzystuje się odpowiednio zgodnie z rozporządzeniem [Globalny wymiar Europy].

Artykuł 13 **PEACE PLUS**

1. Rozdział PEACE PLUS dotyczy współpracy granicznych hrabstw Irlandii i Irlandii Północnej, realizowanej w ramach zarządzania dzielonego w Irlandii i w Zjednoczonym Królestwie.
2. Jeżeli jako instytucję zarządzającą wskazano Specjalny Organ ds. Programów UE, uznaje się go za zlokalizowany w państwie członkowskim.
3. Wkład finansowy, który Zjednoczone Królestwo wnosi – w formie zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, o których mowa w art. 21 ust. 2 lit. e) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 – w działania Unii na potrzeby swojego udziału w realizacji rozdziału PEACE PLUS, stanowi część środków budżetowych na [dział 1, [...] podprogram „Plan Interreg”].
4. W przypadku gdy rozdział PEACE PLUS wspiera działania na rzecz pokoju i pojednania, przyczynia się także do wspierania w objętych nim regionach stabilności społecznej, gospodarczej i regionalnej, w szczególności poprzez działania na rzecz spójności społeczności.
5. W przypadku gdy rozdział PEACE PLUS wspiera działania na rzecz pokoju i pojednania, partnerzy realizujący wspierane operacje mogą pochodzić z jednego kraju uczestniczącego.

ROZDZIAŁ III

Przepisy końcowe

Artykuł 14

Procedura komitetowa

Komisję wspomaga komitet powołany zgodnie z art. 88 [PPKR].

Artykuł 15

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od daty rozpoczęcia stosowania rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa na okres 2028–2034.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca

W imieniu Rady
Przewodniczący

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH I CYFROWYCH REGULACJI

[...]